І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 120. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ЧЕРВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 26, 1962 No. 120. VOL. LXVIII.

КАНАДІЙСЬКИЙ УРЯД ПОЗИЧАЄ БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ НА ПОЛІПШЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Оттава. — Канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер повідомив канадійський нарід про те, що консервативний уряд видав нові зарядження, щоб скріпити економіку країни. До тих заряджень належить в першій черзі те, що уряд позичає понад один більйон долярів, бо запаси золота і валюти становлять тільки — $1.100,000,000. Ці гроші мають позичити в таких фінансових інституціях: від Міжнародного Монетарного Фонду — $300.000,000; від Імпортово-Експортового Банку у Вашингтоні — $400.000,000; від Федеральної Резервової Системи у Вашингтоні — $250.-000,000 і від Англійського Банку — $100,000,000. Ця сума має скріпити резерви канадійського уряду та підтримати економіку Канади, яка виказувала деяку слабість в останніх місяцях. Одночасно прем'єр Канади повідомив про це, що Банк Канади збільшив з 5.17 до 6% редисконт від позичок, щоб цим способом притягнути чужі капітали до Канади, які почали були втікати за кордон. Одночасно уряд повідомив про ощадностеву програму, згідно з якою уряд обмежить свої видатки, які у цьому фінансовому році становили $250,000,000. Ці всі економічні зарядження видав прем'єр Діфенбейкер без порозуміння з нововибраним парляментом, який, згідно з законом можна б скликати найшвидше 18-го липня ц. р. Уряд зарядив зменшення вільних від мита привожуваних туристами товарів із $100 на $25. Туристи могли що чотири місяці привозити без мита товарів на сулу $100, а тепер вони зможуть привозити їх тільки за $25. Збільшено також мито від імпортованих товарів. Ці загострення, на думку прем'єра, дадуть ощадностей на суму кількох сот мільйонів долярів. Це дозволило б зменшити дефіцит із закордоном на яких $450.000,000 річно. Під час п'ятирічного урядування консерватистів державний дефіцит дійшов до поважної суми $3-ох більйонів. Уряд сподівається, що з допомогою цих заходів вдасться дійти до стабільности в економіці, і можна буде втримати доляр на висоті 92.5 цента у відношенні до американського доляра. Знижка канадійського доляра була спричинена тим, як гадають деякі економісти, що не було довір'я до фінансової і економічної політики уряду.. Уряд видавав більше, як діставав до державної скарбниці. Видатки йшли на оборону і на добродійні цілі. Внаслідок цього почали були втікати з Канади чужі капітали і зменшуватися чужі інвестиції. Це признав сам прем'єр у своїй заяві про нові економічні й фінансові зарядження. Прем'єр не міг чекати до того часу, поки можна буде скликати парлямент, і тому сам в порозумінні з урядом видав повищі зарядження. У Вашингтоні із вдоволенням прийняли оці зарядження канадійського уряду, хоч ЗДА матимуть втрати внаслідок того, що збільшено мито від імпортованих до Канади американських товарів.

ВИПРАВЛЯЮТЬ МОЛОДЬ У СВІТ

На подвір'ю Білого Дому у Вашингтоні відбулася зустріч і прощання представників уряду із сотнями молодих американців, які тільки що покінчили свої студії та які зголосилися на добровільний виїзд до чужих країн, переважно відсталих в Африці, щоб їм допомогти в їхній розбудові. Президент Кеннеді усміхається, слухаючи заввагу сенатора Гюберта Гомфрі до цих новітніх американських місіонарів.

Сьома фльота напоготові в протоці Формози

Тайпей. — Могутня Сьома американська фльота виїхала із своєї теперішньої бази в Йокосука в Японії „для операцій на морі" — за офіційним комунікатом. За загальним переконанням, виїзд її з японських вод стоїть у безпосередньому зв'язку з концентрацією комуно - китайських збройних сил навпроти островів Матсу і Квімой в протоці Формози (Тайвані). Заступник державного секретаря Джордж Болл, промовляючи через радіо в пресовому інтерв'ю, перестеріг китайських комуністів, що у випадку їхньої поновної атаки проти названих островів, вони понесуть „надзвичайно дорогі наслідки". Він ствердив, що американський уряд стежить „з великим заінтересуванням та з турботою" за комуністичними приготуваннями. Зрештою, комуністичний уряд в Китаї признав, що він зосереджує збройні сили над протокою Формози (Тайвані) в провінції Фукієн, але пояснив це облудно — конечністю захоронитись проти агресії збоку Вільного Китаю і Америки, які ніби приготовляють атаку проти комуністичного Китаю. Коментатори пригадують, що Пейпінг вживав того самого аргументу в 1958-му році, коли-то зосередив був великі сили та почав масово обстрілювати названі два острівці. Тодішня спроба захопити ті острови не вдалась, бо ЗДА стали в їх обороні. Американський амбасадор у Варшаві Джон М. Кебот має повідомити тамошнього комуно - китайського амбасадора Ванг Пінг-нана, що ЗДА завжди були проти вживання збройної сили в протоці Формози однаково збоку Вільного, як комуністичного Китаю.

РАСК КОНФЕРУЄ В ЛОНДОНІ, ПІСЛЯ БОННУ І РИМУ

Лондон. — Державний секретар Дін Раск прибув в минулу неділю 24 ц. м. пополудні до Лондону з Риму та негайно після того мав першу довгу „приватну" розмову з британським прем'єромГаролдом Мекмілленом, тільки на одинці. Опісля британський міністер закордонних справ лорд Гюм видав у честь державного секретаря прийняття. На понеділок передбачені дальші розмови, що їх головним змістом — за твердженням газет — будуть справи атомової зброї для Західньої Европи, приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, стан справ на міжнародній конференції розброєння у Женеві, ситуація у Берліні, відносини в Ляосі та загострена ситуація у протоці Формози. Водночас державний секретар дасть своїм британським колегам звіт про переведені ним розмови в Бонні і в Римі. Дін Раск скінчив в минулу суботу свої довгі наради з західньо - німецьким канцлером Конрадом Аденауером і міністром закордонних справ д-ром Гергардом Шредером і в тому самому дні прилетів до Риму. Його перебування в столиці Західньої Німеччини обидві сторони, американська і німецька, називають великим успіхом, стверджуючи повну гармонію у поглядах на нинішню міжнародну ситуацію. У своїх публічних промовах Дін Раск прославляв Аденауера, як „великого канцлера" та „одного з найбільших державних мужів сучасности". Водночас однаково Аденауер, як Шредер стверджували, що вони погодились із Раском, що краще було б, щоб вся Західня Европа мала спільну атомову зброю, ані ж мали б її самостійно окремі західні країни з НАТО. ЗДА постійно стояли в опозиції до намагань Франції осягнути власну атомову зброю, залежну тільки від її волі. Ця справа, як теж загрозлива ситуація в Берліні внаслідку щоденного стріляння східньо - німецької поліції, була головною темою розмов в Бонні. Зате в Римі такою головною темою були справи Спільного Господарського Ринку. Дін Раск мав довгі розмови з італійським міністром закордонних справ Аттілльо Піччіоні та прем'єром Амінторе Фанфані. Державний секретар висловив жаль, що може бути в Римі так коротко. Він відлетів відтіль в минулу неділю 24 червня ц. м. до Лондону. За твердженням газет, у Лондоні схиляються до погляду американського та західньо-німецького урядів, щоб НАТО в цілості, а не окремі його члени, за винятком одної Америки, розпоряджало арсеналом атомової зброї. Це можна осягнути легше тоді, як Британія стане членом Спільного Господарського Ринку й увійде в тісніший політичний союз з шістьма західньо - европейськими членами того економічно - політичного бльоку. Америка підтримує цей плян.

Цього тижня виїжджає за океан 1000-ий доброволець Корпусу Миру

Вашингтон. — Представник Корпусу Миру повідомив, що в цьому тижні сподіваються вислати за океан тисячного добровольця цього Корпусу. Не думають якось святково відзначувати цю подію, тільки з цього приводу підкреслюють, що Корпус Миру розростається у велику організацію, яка починає відогравати поважну ролю у правдивій інформації закордону про ЗДА. Ця інформація відбувається не пустими словами чи обіцянками, тільки віддано ю працею молодих американців, які безкорисно працюють в тих країнах, до яких вони зголосилися на працю, щоб піднести їхній культурний або економічний рівень. Директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер передбачає, що число добровольців, яке тепер становить більше як 2,000 (разом із тими, що вишколюються), до кінця цього року зросте до 5,000, бо щораз зголошуються нові країни, які просять про прислання американських добровольців. Добровольці Корпусу Миру вчать в школах (Філіппіни), будують шляхи (Танганайка), служать в клініках (Маляя), або поліпшують фермерські господарства (Західні Індії).

В Ляосі прийшов до влади новий коаліційний уряд

Вієнціян. — Після нових суперечок і перешкод, які грозили були розбиттям порозуміння між трьома розвареними політичними таборами в Ляосі та відновленням тамошньої громадянської війни, в минулу п'ятницю остаточно прийшло до злагоди між правим генералом Фумі Носованом і „невтральним" прем'єром Суванною Фумою, а в суботу відбулось урочисте заприсяження перед королем 19-членного нового уряду. Є в ньому 11 невтралістів, з яких деякі є явними комунофілами, 4 прозахідні діячі і 4 комуністи. Це найлівіший уряд, що його будь-коли мав Ляос. Новий прем'єр Суванна Фума заявив, що його уряд буде притримуватись „п'ятьох принципів", що їх свого часу склали комуно - китайський ватажок Мао Тсе-тунг і індійський прем'єр Неру. Він заявив далі, що Ляос зрікається протекції збоку Південно - східнього азійського пакту (СЕАТО) і що тому не тільки в Ляосі, але й сусідньому Сіямі непотрібними є вже американські війська. Першим ділом нового уряду було обрання делеґації на міжнародну конференцію в Женеві, яка ще в грудні мин. року виготовила договір про незалежний, об'єднаний і невтральний Ляос.

Сенатори підготовляють поправки до проєкту медичної опіки

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд із Монтани заявив під час суботньої сесії Сенату, що група демократичних і республіканських сенаторів поробила поправки до урядового законопроєкту про медичну опіку над старшими в рамках соціяльного забезпечення. Ці поправки будуть готові до кінця цього тижня. Поpоблено поправки тому, щоб вдоволити деяких критиків урядового проєкту. Одна з поправок має поширити медичну опіку і на тих старших осіб, які не є членами соціяльного забезпечення. Таких осіб має бути коло 3-ох мільйонів.

Українські науковці на З'їзді канадських славістів

В днях 14-16 червня ц.р. відбувся в Університеті МкМастер у Гамільтоні, Онтаріо, з'їзд Канадійської Асоціяції Славістів за участю низки українців — викладачів славістики й совєтознавства в канадійських університетах. В рямках З'їзду виступили з доповіддями проф. Яр Славутич („Українські прізвища на -енко") та проф. Богдан Боцюрків („Ленінізм та релігія") — оба з Альбертського Університету в Едмонтоні, Альберта. Кількох українців обрано до керівних органів Асоціяції на 1962-63 р. На президента КАС обрано проф. Б. Боцюркова, а на секретаря-скарбника переобрано проф. Віктора Вуйняка з Саскачеванського Університету. Колишні президенти Асоціяції — проф. Я. Рудницький з Манітобського Університету, проф. О. Старчук з Альбертського Університету та проф. К. Біда з Оттавського Університету ввійшли в склад Ради Асоціяції. До редакційного комітету КАС переобрано проф. Ю. Луцького з Торонтського Університету та професорів Я. Рудницького і К. Біду.

Президент д-р Ст. Витвицький промовляв над могилою Михайла Кураха

Сл. п. Михайло Курах

Ню Йорк. — Над свіжою могилою померлого в минулий вівторок у Ню Йорку на удар серця підполк. Січових Стрільців, інженера Михайла Кураха, похороненого в минулу суботу 23 ц.м. на цвинтарі „Ворота до Раю" біля Йонкерсу, промовляли президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, генерал Ол. Загродський, та прибулі на похорон з Клівленду, де жив і був активним громадським діячем Покійний, кол. сотник УСС Ж. Олексин, інж. Трешневський і голова Відділу Прихильників УНР в Клівленді Сергій Якимцов. На панахиді попереднього дня , в п'ятницю 22 ц.м. в каплиці похоронного заведення Петра Яреми, промовляли д-р Ст. Ріпецький від Братства УСС, інж. Роман Левицький від Т-ва Українських Інженерів, кол. член Центральної Ради і міністер УНР Іван Паливода від Т-ва Прихильників УНР, полк. Кир. Дацько від свого Військово-історичного Інституту, та д-р Іван Козак від Головної Управи ОбВУА. Промовці прославляли Покійного, як хороброго вояка-старшину, як активного громадського діяча, як голову Відділу Т-ва Інженерів у Клівленді і члена різних тамошніх організацій, та як військового історика. Похоронні обряди відправив о. Михайло Кулинич.

Совєти зголосили в Раді Безпеки ОН соте „вето", — Індія сердита на ЗДА

Об'єднані Нації — В минулу п'ятницю на Раді Безпеки Об'єднаних Націй сім держав, в тому числі ЗДА й Британія, голосували за резолюцією, яка закликає Індію і Пакістан до безпосередніх переговорів у справі Кашміру, за який між тими країнами існує 14-річний спір. Ця резолюція, яку зголосила Ірляндія, пригадувала невиконану резолюцію Ради Безпеки, яка поручала переведення в Кашмірі плебісциту. Проти такої розв'язки та взагалі проти переговорів з Пакістаном і проти будь-якої зміни в нинішньому стані, коли-то Індія збройною силою зайняла й анектуала дві треті Кашміру, висловилась Індія, що її представником є комунофіл Крішна Менон. Гана і Об'єднана Арабська Республіка стримались від голосування, а тільки комуністичні Румунія і СССР голосували „проти". Цей голос Совєтського Союзу був різнозначний з „вето" й уневажненням тієї резолюції. Це призвело до гострої виміни слів між Адлі Стівенсоном від ЗДА та Платоном Морозовим, який навіть жадав відібрати голос Стівенсонові за ,образливі' заввагу. Представник Франції Арманд Берар не захотів послухати большевицького делеґата. Те голосування викликало гостру реакцію збоку прем'єра Неру, який заявив в парляменті, що він сумнівається тепер у щирість приязни збоку Британії і ЗДА. Він різко атакував Америку за поміч дану Пакістанові, та заявив, що Кашмір є „кров'ю з крови і кістю з кости" Індії і вона не зробить тут ніяких поступок. Неру скаржився, що однаково в справі Гої, як Кашміру ЗДА й Британія були проти Індії.

Секретна Служба остерігає проти фальшивих 20-долярівок

Вашингтон. — Голова Секретної Служби, Джеймс Дж. Ровлі, видав надзвичайну публічну пересторогу про появу фальшивих 20-долярівок в деяких містах на Сході. Побоюються, щоб ті фальшиві банкноти не поширювались також і в інших містах. Досі їх сконфісковано в Ню Йорку, Н. Й., Темпі, Флорида, Асбурі Парк, Ню Бронсвік, Пассейк, повіти Ессекс і Мерсер, Н. Дж. Підроблені гроші є з серії 1950В, мають підроблені підписи секретаря скарбу Роберта Б. Андерсона і скарбника Айві Бейкера Пріста. Банкноти мають одне з таких чисел: B56801584A, B8002860-A. B02940976A.

Студенти відбули багатолюдну зустріч на Союзівці

Союзівка, Керговксон. — Доповідь д-ра Григора Лужницького про колишніх і теперішніх студентів, панель на актуальні студентсько - організаційні теми та мистецько-розвага програма були головними точками програми студентської зустрічі, що її влаштував на цій оселі Союз Українських Студентських Товариств (СУСТА) впродовж минулої суботи і неділі, 23 і 24-го червня, та на яку приїхало понад 200 осіб. Зустріч зорганізували і нею проводили з рамени СУСТА пп. Роман Швед й Ігор Чума. В панелю, в якому взяли участь І. Чума, М. Савчак, Т. Хархаліс і Е. Лащик, заторкнено та обмірковано цілий ряд студентських проблем, зокрема організаційного порядку. З увагою вислухано доповідь д-ра Гр. Лужницького. Розваговомистецьку програму „Фастриґи й інтриги", що була рівночасно своєрідною інавґурацією нового великого павільйону біля клюбу „Веселка", бо вперше відбулася в залі павільйону, склалися короткі скечі, співи, танки і монологи Виступали: Р. Швед, Ф. Стаpух, Вол. Карпевич, Ол. Кучерява і І. Чума. Около 500 осіб, студентів і гостей, були присявні на імпрезі.

Один юнак-українець згинув, а другий важко покалічений в автомобільній катастрофі в Елленвіл

Елленвіл, Н.Й. — В неділю 24-го червня досвітком тут трапилася автомобільна катастрофа, в якій один українськ̆ий юнак, 22-літній Роман Зінь згинув на місці, а другий, 21-літній Володимир Ванчинський, важко покалічений. Обидва юнаки походять з Філядельфії і були студентами колеґії Ля Сал. Катастрофа трапилася в неділю, 24-го червня о год. 6:20 рано на шляху 209 біля Елленвіл, як автомобіль, німецького виробу „Фольґсваґен", що його тільки кілька тижнів тому придбав і ним керував покалічений в катастрофі Вол. Ванчинський, з'їхав з дороги та вдарив у придорожне дерево. Згідно з одержаними інформаціями, обидва юнаки цілий день в суботу працювали й вже по полудні виїхали на студентську зустріч, що в суботу й неділю відбувалася на Союзівці. В Елленвіл вони зустрілися зі своїми знайомими зі Союзівки та мали перекуску. Знайомі вернулися на Союзівку, де мали приміщення, а Ванчинський і Зінь мали вибратись в пошукуванні нічлігу, бо Союзівка вже була переповнена. Докладні обставини катастрофи ще не відомі, але поліція здогадується, що водій авта, Вол. Ванчинський, який тепер в критичному стані перебуває в місцевій лікарні, міг з перевтоми задрімати під час їзди та втратити контролю над автомобілем. За спокій душі бл. п. Романа Зіня, що згинув у катастрофі, всч.о. Любомир Гузар відправив панахиду після Богослуження на Союзівці в неділю перед полуднем.

Хрестоносний Похід зібрав $1,273,492

Ню Йорк. — Християнський Протикомуністичний Хрестоносний Похід, очолюваний д-ром Фредом С. Шварцом, в минулому році мав прибутків на суму $1.273,492. На цю суму склалися пожертви, прибутки із вступів на доповіді, із проданої літератури та з організації так званих протикомуністичних шкіл, які тривають по кілька днів. Д-р Шварц організує протикомуністичне віче у Ню Йорку в найбільшій залі Медісон Сквер Гардену, де є місць для 17.000 осіб. Вступ коштуватиме на це віче в дні 28-го червня один доляр, а льожа для 18 осіб — долярів 250. Школа почнеться в Карнеґі Голл в дні 27-го серпня ц. р., і триватиме 5 днів. Оплата становить долярів 20, для студентів і священиків 50% знижка. Прибутки цієї організації в 1953-му році становили $23.356, в 1961-му році — $1.273,492. З того всі адміністраційні витрати становили — $223.788.

42 хлопці зголосилося і 36 вже приїхало до дитячого табору на Союзівці, що почався минулої суботи

Союзівка, Керґонксон. — Із 42 зголошених хлопців до дитячого табору на цій оселі Українського Народного Союзу, 36 вже приїхало та почали своє таборування. Табір почався в суботу, 23-го червня, а його формальне відкриття було в неділю, 24-го червня по полудні. Табір приміщений в природньо відділений від решти оселі віллі „Київ" із власним басейном для дітей та всіми таборовими удогідненнями. Табором керує п-ні Іванна Цісик, маючи до помочі виховників і виховниць, переважно з-поміж пластової молоді. Хлоп'ячий табір, триватиме повних три тижні до суботи 14-го липня і того ж дня почнеться дівочий табір, до якого вже зголосилося 64 дівчатка. До табору приймається дітей від 7 до 11 року життя. Таборовики під проводом своїх опікунів і виховників взяли участь у Богослуженні, що його відправив вакаційний парох Союзівки всч. о. Любомир Гузар, а після обіду на площі табору відбулося його формальне відкриття із піднесенням на машт американського й українського прапорів та короткими промовами керівнички табору п-ні Цісик, головного предсідника УНС п. Йосипа Лисогора та гол. касира п. Романа Слободяна.

„Свобода віровизнання" в Україні

Як повідомляє київська газета „Молодь України", 19-го червня ц.р. закінчився в Харкові суд над членами релігійної секти „п'ятидесятників". Її керівник М. Козелько, кілька років тому повернувся з заслання. Крім нього на лаві підсудних було 7 осіб. Всіх їх обвинувачувано в приналежності до секти, яка „примушувала совєтських громадян відмовлятися від громадської діяльности і виконування громадських обов'язків". Зокрема „жертвами сектантів" — повідомляє „Молодь України" — стали Ірина Зінченко, Анастасія Павленко, Світлана Ржевська та ін. Секту розкрили вчителі харківської школи ч. 39. Згідно з вироком суду, засуджено: М. Козелька — на 5 років позбавлення свободи у „виправно - трудовій колонії суворого режиму" (так називається тепер концтабори) з конфіскацією всього майна і засланням після відбуття кари на 5 років; М. Рубашку та І. Гаркавого — на три роки заслання кожного, Г. Зінченка і В. Дуртана — на два роки заслання. Ф. Чубенка, який „визнав свою шкідливу діяльність як проповідника", засуджено умовно.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** особисто вітав випускників гай скулу з Глен Лейку в Мишиґені і заявив, що ті 33 студенти є найбільше шановані гості в Білому Домі, бо вони виявили свій характер тим, що великодушно допомогли своєму хворому товаришеві. Ця кляса наскладала собі дол. 700 на подорож до Вашингтону, але коли занедужав їхній товариш, учні вирішили віддати свою ощадність на лікування недужого і зрезиґнувати з приємности бути в Білому Домі.

● **Вже є готовий фільм** про побут пані Джан Ф. Кеннеді в Індії й Пакістані, який коштував дол. 100,000, але який можна буде висвітлювати всюди за кордоном, тільки не в ЗДА. Закон не дозволяє Інформаційній Аґенції ЗДА „робити пропаґанду" в цій країні, і тому цей фільм висвітлюватимуть тільки в Крайовому Пресовому Клюбі у Вашингтоні для журналістів.

● **Виконний директор** проєкту „Меркур" при Аеронавтичній Адміністрації Волтер С. Вілліямс заявив, що підготовка до вислання людини на Місяць перед 1970-им роком успішно продовжується. Вілліямс сказав: „Вірю, що ми не тільки осягнемо нашу ціль, але зробимо це перші, перед іншими країнами".

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII**, на закінчення 9-денної сесії Головної Підготовчої Комісії для Вселенського Собору Католицької Церкви, який буде відкритий 11 жовтня ц. р. в соборі святого Петра, заявив, що „добрий початок завжди є половиною зробленого діла". Звіт про працю названої Комісії склав кардинал Августин Беа.

● **Слідство в справі катастрофи 4-х джетів в Німеччині** виявило, що 4 військові джети, які летіли устійненим шиком, зударились на висоті 6.000 стіп, ще поки вони мали одночасно обнизитись, щоб разом приземлитись на недалекому військовому летовищі. Згинули всі чотири пільоти, між ними американський капітан летунства Джон Спір, інструктор молодого західньо - німецького військового летунства. Що властиво спричинило зудар всіх машин — не відомо.

● **Американська допомога Ізраїлеві припиняється з днем 30 червня ц. р.** Впродовж десятьох років Америка дала Ізраїлеві 14.700,000 дол. допомоги, не рахуючи — очевидно — фондів, зібраних жидівськими аґенціями. Ізраїль все ще збирає гроші між жидами в діяспорі й отримує відшкодування від Західньої Німеччини, але державної допомоги від ЗДА більше не потребує.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Після конвенції — конгреси

Травень і початок червня цього року проходили під знаком конвенцій братських союзів: Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу та „Народної Помочі". Конвенції цих організацій, що разом нараховують понад 110.000 членів і кількадесят мільйонів долярів майна, мають величезний вплив на розвиток нашого суспільно - громадського, економічного та культурного життя. Крім багатьох внутрішньоорганізаційних і господарських справ, що їм на таких конвенціях віддається найбільше уваги, спільною прикметою недавніх конвенцій цих організацій було ще й те, що вони стояли під знаком підкресленого українства. На нарадах домінувала українська мова і не було, здається, загальної української проблеми, якій не приділено б належної уваги. Це стосується в першу чергу до конвенції Українського Народного Союзу, яку в кожному відношенні можна характеризувати, як парлямент Американської України.

Конвенції закінчилися оптимістичними акордами щодо дальшого нашого росту і розвитку. І це становить добру базу для чергових наших великих зібрань: Конгресу Українців Канади, що має відбутися в днях від 5 до 8-го липня ц. р. в столиці Канадійської України, Вінніпеґу, і Конгресу Американських Українців, що заповіджений на дні 12, 13 і 14-го жовтня цього року в Ню Йорку.

Упродовж останніх років ми мали багато доказів на те, що життя, діяльність і досягнення українців у ЗДА і Канаді мають поважний вплив на положення в Україні. Москва вже неспроможна створити довкола України непроникальний мур, і український нарід таки довідується про те, що діється в світі. І тому, наприклад, в Києві почали видавати енциклопедію в українській мові після того, як Енциклопедію Українознавства започаткувала наша еміграція. Або: коли на еміграції, зокрема серед українців у ЗДА і Канаді, вже почалася акція відзначення сотих роковин з дня смерти Шевченка, щойно тоді в Києві створено Шевченківський комітет і почато подібну акцію. Вісті про наше життя широко проникають в Україну, і окупант, уже не можучи того легковажити, мусить іти на поступки вітальній силі нашого народу на рідній землі.

Це — тільки один бік медалі. З другого боку бачимо, як наші зусилля в ширенні правди про Україну, в демаскуванні її ворогів здобувають щораз більше прихильників. Англомовна Енциклопедія Українознавства, що стараннням і коштом Українського Народного Союзу незабаром появиться у видавництві університету в Торонто, буде короною цих зусиль українців у вільному світі.

Проте, щодо впливу на положення в Україні і щодо впливу на відношення світу до України ще багато можна й треба зробити. І це повинно бути предметом головної уваги українських конгресів в Канаді і в ЗДА. Відповідне використання господарських та фінансових ресурсів і людського потенціялу віднесло б нашу активність на нові вершини і принесло б величезну користь не тільки українській справі, але й загальним зусиллям волелюбного людства в здобутті волі і справедливого миру для всіх.

Наші конгреси у Вінніпеґу і Ню Йорку можуть стати важливими етапами в цьому напрямі. Тому треба до них дбайливо приготовитися і відповідно їх використати.

Одною з найважливіших справ з цього погляду є також наладнання кращого порозуміння і тіснішої співпраці між нашими центральними репрезентаціями: Комітетом Українців Канади і Українським Конгресовим Комітетом Америки. Конгреси обидвох установ дають на це добру нагоду. Занедбано у нас теж створену спільними стараннями добру установу, якою могла б бути Пан - Американська Українська Конференція, як також не щастить нам з відновленою на попередньому Конгресі Українців Канади ініціятивою Світового Конгресу Вільних Українців.

Таких і подібних проблем є чимало. Треба сподіватися, що наші конгреси матимуть їх на своїм порядку і докладуть зусиль, щоб їх розв'язати в найкращому інтересі української справи, якій вони покликані служити.

Маніяцтво диктаторів

Це правда, що кожна ідея вимагає для свого здійснення фанатиків. Правдою є теж, що між фанатиками і маніяками є та схожість, що ні одні, ні другі неспроможні мати ясного суджения і проповідують свої тези із засліпленістю, що заступає логіку. Але маніяки є гірші за фанатиків, бо вони належать уже цілком до клінічної породи людей. Якщо маніяк так засуґерує себе своїми власними нісенітницями й фальшами, що повірить в них і захоче їх реалізувати, тоді грозить нещастя.

Маніяцтво прикметне всім диктаторам. Усі вони мають те спільне, що вірять у свою вищість і непомильність, не признають критики і тому бачать дійсність не такою, якою вона насправді є, а такою, якою вони бажають її бачити. Винятками у всесвітній історії були диктатори, які дивилися на свою владу, як на короткотривалий період, не зловживали владою і вміли впору відійти, отже відзначалися почуттям реалізму. Типом злочинного, хоч може подекуди й геніяльного маніяка, який в своїй уяві викував теорії і концепції, що їх потім сам реалізував, був Адольф Гітлер. Типом злочинного маніяка, що бачив довкола себе самі змови й змовників, винищував їх і внаслідок того створив систему середньовічного кривавого терору, був Йосиф Сталін. Але маніяком є також його теперішній наступник Н. Хрущов. Його політичний реалізм дуже обмежений: він відступає, коли йому показують п'ястук, і на цьому кінчається його розуміння дійсности. Бо коли б він здавав собі з неї справу, то не міг би раз-у-раз, з упертістю дійсного клінічного маніяка повторювати твердження, гасла і заповіді, що їх ніяка твереза людина не могла б виголошувати. Під час останньої подорожі по Румунії Нікіта Хрущов знову зробив цілу низку заяв. Отож, він твердив, що „червоний прапор замає над Америкою, але вивісять його не журналісти чи капіталісти, а — робітники". В іншій промові, виголошеній у тому самому стилі, запевняв, що „ніякі чарорії та знахорі не відродять умираючої капіталістичної системи". Через день після того він знову говорив, що Совєтський Союз „наздожене і випередить" Америку своєю продукцією м'яса і молока, а водночас виправдував... харчову кризу в СССР конечністю звертати увагу передусім на важкий промисл, бо, мовляв, Захід накидає перегони у зброєнні, і — стихійними нещастями!

Якщо диктатор велетенської країни не може зрозуміти різниці між капіталістичним устроєм і соціяльним станом робітництва у часах, коли Карло Маркс писав свій „Капітал", і в 60-их роках 20-го століття, то це не державний муж, якого першим обов'язком є розуміти еволюцію подій, а — маніяк. На 45-му році після захоплення большевиками влади підвищують в СССР ціни на м'ясо, молоко і яйця, які зникли з базару. Бракує там предметів першого вжитку, а вироби важкого промислу, що їх Москва постачає Ґані, Ґвінеї та Об'єднаній Арабській Республіці — надзвичайно низької якости. Совєтський робітник живе, як жебрак, в порівнянні з американським чи західньонімецьким. Шість капіталістичних держав Західньої Европи створили економічний союз, який викликає безсильну лють Хрущова. І в той самий час він все ще говорить про „гнилу" капіталістичну систему, про червоний прапор над Америкою. Маніяк, з яким не може бути ніякої спільної мови.

РОКОВИНИ БЕРЛІНСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Мюнхен. — 17-го червня ц. р. Німецька Федеративна Республіка промовами й Богослужбами по містах і селах згадувала 9-ті роковини протесту німецької людности в Східньому Берліні проти комуністичного режиму, що його накинула Москва у формі так званої „Німецької Демократичної Республіки".

17-го червня 1953-го року робітники підсовєтського Берліну учинили демонстрацію проти комуністичної диктатури, протестуючи проти недостачі харчів і дорожнечі. Московський попихач Ульбріхт не відважився задушити демонстрацію силами „народної поліції". Він боявся, що його поліція може перейти на бік „клясового ворога", — робітників. Тому покликано совєтські танкові відділи.

Настрій людности Східнього Берліну і всієї східньої зони Німеччини став „зарязливий" для совєтських вояків. Деякі з вояків відмовилися стріляти на неузброєних демонстрантів, і їх незабаром розстріляно за порушення військової дисципліни. Коло 1.500 німецьких демонстрантів лягло трупом на вулицях та площах Східнього Берліну. Сотки поранених і тисячі заарештованих і пізніше покараних смертю — це сумний підрахунок протесту проти комуністичного режиму.

Очевидно, демонстранти, що виступили 17-го червня 1953-го року проти комуністичної диктатури в східній зоні Німеччини, мали велику надію на поміч західніх великодержав. В березні того року помер Сталін, і в Москві, в Центральному Комітеті компартії йшла завзята боротьба за владу. Непевність і замішання панували серед комуністів. Момент був дуже сприятливий на те, щоб західні великодержави, які мали велику перевагу в атомовій зброї, поставили ультимат Москві: вибратися з Східньої Німеччини. Але цей момент пропущено. Мовчки дивилося американське, англійське і французьке вояцтво, як совєтські танки розстрілювали громадян Східнього Берліну.

День морально - політичної поразки комуністичної диктатури в Східній Німеччині став пізніше символом перемоги комуністичного режиму. Москва побачила, що західній світ не вміє використати навіть найслабших моментів комуністичної політики. Тому слова співчуття і резолюції з протестами проти терору Москви мусіли сприйняти мешканці Східнього Берліну, як глум над жертвами комуністичного насильства. Не диво, що від року 1953-го втеча німців із совєтської зони на Захід стала масовою: до 1961-го року коло 3-ох мільйонів німців покинули державу Ульбріхта. Щоб цю втечу спинити, комуністи рішили відгородити Східню Німеччину від Німецької Федеративної Республіки муром і колючим дротом.

Колись римська держава збудувала на терені Південної Німеччини систему твердинь, валів і ровів, щоб перешкодити войовничим германським племенам проходити в римські провінції. Ця лінія укріплень звалася Лімес Романус. Колись історики й археологи будуть знати Лімес Совєтікус, збудований на те, щоб держати під комуністичним режимом народи і перешкоджати поневоленій людності тікати на свободу.

Президент Західньої Німеччини Любке виголосив промову 17-го червня з нагоди 9-их роковин демонстрації і розрухів у совєтській зоні Німеччини. Президент закликав німців до „твердости й терпеливости" і висловив надію, що день свободи прийде. Він порівнював буйний розквіт господарства в країнах вільного Заходу і занепад господарства в державах під комуністичною диктатурою. Само собою, перевага господарська — на боці вільних країн. Але не можна поділяти цілком оптимізму німецького президента, мовляв, економічні успіхи Заходу забезпечать також його політичну перевагу.

„Мільйони тонн заліза, вугілля, нафти, запаси збіжжя, масла і м'яса — все це багатство західнього світу залишиться мертвим капіталом, якщо не буде певного пляну для поборювання російського комуністичного імперіялізму. Стратегія Джорджа Кеннана („стримування"), яку перейняв від нього і покійний Дж. Ф. Доллес, не оправдала себе: в цій політиці бачить Москва слабість Заходу і тому дозволяє собі простягати руки по дальшу здобич.

„Rara est temporum felicitas, — казали колись римляни: тобто — щасливі моменти рідко приходять. Від кінця другої світової війни західні політики пропустили немало щасливих нагод, щоб „наступити на ногу" володарям Москви. А пропустивши таку нагоду, як 17-го червня 1953-го року, уряди західніх держав мусять мовчки терпіти, коли їм Москва наступає на ноги!

А. Н.

Ген. Салян проти продовжування терору в Альжирі — його наступник не слухає

Париж. — Засуджений на досмертну в'язницю головний командант Тайної Військової Організації ген. Рауль Салян вислав з в'язничної келії до преси листа, в якому закликає до припинення терористичної акції в Альжирі та до припинення масової втечі французів з Альжиру. Він приєднався до подібного заклику його заступника на становищі команданта названої французької терористичної організації, ген. Едмунда Жуо, що його арештовано вже раніше та засуджено на смерть. Однак теперішній військовий командант тієї організації, генерал Поль Ґарді з головною кватирою десь в околиці міста Орану, відкинув ці суґестії та спротивився підчинитись наказові ОАС з Альжиру і не визнав угоди, що її зробили альжирські французькі терористи з мусульманськими націоналістами. Також кол. прем'єр Жорж Бідо, який одверто заявив, що він приготовляє переворот проти режиму президента де Ґоля, заявився за продовжуванням боротьби. Тим часом з Альжиру виїхало до Франції вже 250.000 французів, себто одна четвертина тамошнього французького населення. Зате вернулись туди 34.000 мусульманських втікачів. Кол. прем'єр мусульмансько-альжирського закордонного уряду Фергат Аббас заявив у столиці Марокка, що він вертається до Альжиру.

Богдан Галайчук

В ГЛИБИНУ ІНДОАМЕРИКИ

(3)

Сьогоднішнє Мехіко: мозаїки на університетській бібліотеці

За чотири бльоки від мого готелю, на перехресті головних артерій Мехіко — авеніди Реформи і авеніди Повстанців — стоїть пам'ятник індіянського героя Куавтемака. Але в ньому не знайдете нічого індіянського, крім пер на голові. За три бльоки від готелю, на авеніді Суллівана, монументальний пам'ятник Матері. Я проходив попри нього щонайменше двічі на день і за кожним разом спинявся.

Не є це справжня індіянська мати. Індіянка носить немовля у хустці, перувіянка на спині, мехіканка притискає до грудей. Обтиснене хусткою, тіло матері й дитини зливається в одну цілість, як це бачимо на деяких модерних статуях Богоматері. Але на монументальному мехіканському пам'ятнику мати тримає немовля на руках, а немовля підіймає руку, немов для благословення; композиція типово християнська. Однак, обличчя наскрізь індіянські — той самий профіль і та сама терпелива усмішка, яку ви бачите в індіянки, обтяженої немовлям і клунками на ярмарку в Сочемількo. Також індіянські обличчя у двох алегоричних постатей, з яких одна тримає книжку, друга качан кукурудзи — символ духової та матеріяльної поживи. Кукурудза нерозривно сплетена з індіянським побутом, впродовж сторіч: побачите її раз-у-раз і серед орнаментів святині Кетцалькоатля в Теотігуакані — і в руках індіянина, що обідає, прикучнувши під муром на вулиці Мехіко.

Пам'ятник Матері — відірваний фрагмент. Коли хочете побачити зворот сучасної мехіканської плястики до передеспанських традицій, відвідайте „університетське місто", тобто кампус мехіканського університету — найкращого наукового осередку в цілій Латинській Америці. Це, сказати б, величня синтеза американської техніки і мехіканської плястики. Типовий американський кампус, трохи більший від маямського і... трохи брудніший. Але деякі будівлі вкриті монументальними фресками — частинно плаcкими, частинно рельєфними. Саме у тих фресках — як і в інших, що прикрашають деякі публічні будівлі столиці — добачає Нортроп тяглість індіянських традицій, чи пак зворот до них.

Та найбільш монументальний і найбільш безпосередній зразок, це будівля головної бібліотеки мехіканського університету. Над партером, призначеним на читальні, що нагадують новозбудовану Школу Права Колумбійського університету — з н і м а є т ь с я склад книжок. Це велетенський шестигранник із стінами, вкритими мозаїками, які, вживаючи ацтекської символіки, змальовують історію розвитку культури, історію Мехіка та історію мехіканської революції.

Дивитесь, розшифровуєте подробиці — і приходите до висновку, що індоамериканська культура, хоча б плястична, не похована в музеях, а живе: коли її тяглість і перервалась від 17 до 20 сторіччя, то тепер вона знову вернулась до життя. Жидівські мовознавці зуміли відживити гебрейську мову, що закам'яніла 20 сторіч тому, і зробити з неї ужиткову мову проґресивної Ізраїльської держави. Це нагадує подекуди амбітний задум, який взялися реалізувати сучасні мехіканські інтелектуалісти.

Чи мають вони в цьому успіх? Не мені про це судити: стверджую лише, що для них мехіканська історія не починається з еспанською колонізацією, що для них Мехіко не є продовженням Европи на західньому березі Атлянтику; що для них індоамериканська плястична культура існує, живе.

Але Індоамерика існує лиш там, високо, в пишних мозаїках. Даремно шукали б ви її нижче, на людському рівні — серед населення університетського кампусу. Серед студентів обох лімських університетів, державного й католицького, кількість метиських облич дорівнює білим обличчям, а може й переважає; серед професорів католицького університету зустрів я одного майже чистого індіянина. Мехіканські професори такі бездоганно білі, як арґентинські, а серед студентів дуже рідко побачите темніше обличчя. Врешті знайшов я і чистокровних індіян: були це обдерті хлопчики, що чистять студентам черевики. А чистокровні індіяни творять більш як третину населення Мехіка, переважну більшість мехіканських селян.

Невже можливо, що десятилітня кривава мехіканська революція покінчила з февдалізмом — що сучасне Мехіко — ультрапроґресивна, малощо не соціялістична країна? Стає дивно, як можна апотеозувати індіянські фрески, забуваючи про живу індіянську людину? Дивний зворот до індоамериканських традицій! Що воно таке, „індіянська мода", немов мода на пастуші ідилії у французьких сальонах 18-го сторіччя? Сентименталізм? Снобізм? Я вважав за нетактовне ставити таке питання професорам мехіканського університету, але поставив його у двох різних середовищах, діяметрально протилежних з ідеологічного погляду.

Спершу було це в розмові з двома католиками, з яких один професор літератури, а другий історії. Вони пояснили мені, що це, сказати б, „індіянський патик", яким мехіканські лібералі б'ють по католиках, неґуючи культурний вклад католицької Еспанії і трактуючи еспанців як чужий, зайшлий елемент, який, мовляв, знищив автохтонну культуру, залишивши на її місці порожнечу.

Те саме питання поставив я мехіканському архітектові, який здобув диплом в одному з американських університетів; він — метис, з поважною домішкою індіянської крови. Ідеологічно зразу виявив себе рішучим „індоамериканцем": еспанці, мовляв, знищили рай на землі, якому на ім'я було ацтекська імперія. Коли я зауважив, що скоріше заслуговує на таку оцінку інкайська імперія, як ацтекська, де полонених ворогів приносили в жертву богам, мій співбесідник відповів: „Що ж, ацтеки були дуже темпераментні..." Одним словом, цілком розійшовся з обома католицькими земляками, з якими я спершу порушив був ту тему.

Але вповні погоджувався з ними в оцінці теперішньої панівної кляси, тобто лівих лібералів. „Ті краснодухи, — казав він, — безжалісно визискують індіянського хлібороба. Запровадили державний монополь на торгівлю сільськогосподарськими продуктами, і тепер, вільні від конкуренції, купують їх за безцін, засуджуючи індіянина на злидні. Формально расової дискримінації в Мехіко немає, індіянин має право вступити до університету. Але не має змоги скінчити середньої школи, змушений змалку заробляти на прожиток цілоденною працею. Білі тирани тримають індіянина на найнижчому рівні, економічному, а вслід за тим і культурному; і ще до того вкрали в нього єдину його вартість: традиційне мистецтво, що залишилося йому з часів ацтекської імперії. І в цьому ввесь фальш їхнього індоамериканського естетизму..."

ОЦІНКА ГОСТИНИ КИЇВСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ

На тему „Підсумки виступів Київського ансамблю танцюристів" відбувся на форумі Дискусійного Клюбу „Круглого Стола" в Ню Йорку 8-го червня ц. р. вечір, який зібрав таку велику кількість учасників, що прийшлося перенести дискусію з меншої залі до великої.

40-хвилинну доповідь виголосив дир. Йосип Гірняк, який підкреслював високу вартість українського народного танку в оформленні і виконанні Київського ансамблю. Цей ансамбль зумів, — за словами доповідача, — об'єднати ритміку, темп, темперамент та техніку і сполучити їх в синтезі з народною піснею і з природним українським народним гумором. Доповідач твердив, що український балет може завоювати собі поважне місце в міжнародному мистецтві. На тлі цього танкового мистецтва і репрезентативного ансамблю доповідач представив поодиноких виконавців — скромних і добрячих хлопців і дівчат. Цю першу частину своїх міркувань доповідач закінчив висновком, що Москві не вдалося осягнути ту пропаґандивну ціль, з якою вона вислала той ансамбль на Захід. На сцені було мистецтво, а на залі — захоплені глядачі, які відрізняли рідне мистецтво від ворожого режиму.

У другій частині доповіді дир. Й. Гірняк порівнював Київський ансамбль танцюристів з Українською Капелею О. Кошиця щодо розголосу на чужинецькому терені, при чому зацитував низку захоплених тодішніх голосів західньої критики. Доповідач твердив, що „політичне значення Капелі було велике", і гірко докоряв американсько - українській громаді, яка не запевнила геніяльному диригентові Кошицеві можливости дальшої мистецької діяльности. Останню частину доповіді творив актуальний висновок: легковаження українського мистецтва та можливостей його плекання і розвитку.

Д-р Володимир Маркусь, як перший дискутант, признав, що можна переводити деяку паралелю між хором Кошиця й ансамблем Вірського, але звернув увагу на зовсім інші мотиви появи тих двох мистецьких груп у Західній Европі й Америці. Кошиць був висланий урядом УНР для української культурної пропаганди, а ансамбль Вірського вислано із зовсім інших, скомплікованих причин, почавши від совєтських аґентурних цілей, комерційних калькуляцій Юрока та різних „за" і „проти" американського культурного обміну. В якійсь мірі напевне вплинуло на вислання того ансамблю й те, що Москва мусить рахуватися з тиском української культури, в якійсь мірі причинився до цього й факт існування сильних українських громад в ЗДА й Канаді: треба було показати, що Україна, мовляв, не є поневолена, що українська культура вільно розвивається. Культурний обмін — обосічний меч.

Ю. Дивнич припускає, що вислано ансамбль Вірського для моральної демобілізації української еміґрації і водночас тому, що Москва мусить

(Закінчення на сторінці 3-ій)

А. Заплітний

„АНАБАЗИС" КСЕНОФОНТА

(1)

Ця визначна подія воєнно-пригодницького характеру мала місце в 401-399 роді перед Христом. Дарій Нотос, володар великої Перської імперії, мав двох синів. Старший, як Артаксеркс II, став його наслідником, а молодший Кир мусів задовольнитися адмініструванням одної з провінцій. Внаслідок численних доносів на брата, Кир рішився виступити проти нього збройно, скинути з престола, а самому на ньому засісти.

Свій похід почав Кир з міста Сарди, яке лежало приблизно за 50 миль від нинішнього турецького портового міста Смирни в Малій Азії. В міру того, як він посувався щораз далі на схід, до нього прилучалися все нові грецькі та азійські загони, з яких кінець - кінцем постала 100-тисячна армія. Ядром цієї армії було 12 000 греків, з різних держав - міст Геллади, яких приєднав собі Кир щедрими дарунками, доброю платнею та обіцянками великої винагороди, якщо справа увінчається успіхом.

Армії обох братів зустрілися в Месопотамії, за 50 миль від Вавилону, під містом Кунаксою. Праве крило Кирової армії становили грецькі наємники, в центрі був він сам, а лівим командував його генерал Арайос. Армія короля була далеко більша. Греки без великого зусилля примусили ліве крило короля відступити і чекали на накази Кира, який, замість наказати їм зайти в затилля королівської армії, кинувся з малою горсткою кінноти на короля. В око Кира поцілив ворожий спис і спричинив його негайну смерть.

Дальша боротьба втратила свій сенс, бо не стало вже її головної причини. Азійські армії розійшлися. Грекам, які були переконані, що Кир вийшов переможцем, ніхто не сказав про трагедію їхнього патрона. Решту дня і цілу ніч вони залишалися на побоївищі. Про смерть Кира вони дізналися ранком, коли до них прийшли посли від короля і зажадали віддати зброю і капітулювати.

Це домагання греки відкинули, кажучи: „Нам залишилися тепер тільки зброя і відвага. Доки в нас буде зброя, ми можемо користуватися нашою відвагою. Без зброї ми напевно втратимо й життя". У них почала ворушитися свідомість, що вони залишились самі, здані на свої сили, в центрі ворожої імперії, володаря якої вони хотіли скинути з престола. Їхня країна була від них віддалена майже на 1600 миль. Перед ними були незнані пустині, глибокі ріки, вузькі гірські дороги. Всюди на них чигатиме заглада — від холоду, голоду, від ворожого населення та від королівських військ.

Рішуча відмова затривожила також короля. Вона пригадала йому, що ця непоказна горстка вояків привела б його до катастрофи, якби не несподівана смерть Кира. Тих чужинців — подумав він — легковажити не можна. Навпаки, їх треба знищити. Одвертий виступ ризиковний, отже треба приспати їхню чуйність і чекати нагоди.

Король вислав знову своїх послів до грецького табору, тим разом з пропозицією перемир'я. Згідно з цією пропозицією, греки мали б вертатися додому, не зачіпаючи цивільного населення, а королівські урядовці мали б подбати, щоб на означених місцях вояки могли купувати харчі і інші потрібні їм речі. Обидві сторони скріпили цю угоду присягою.

Не зважаючи на перемир'я, малі перські загони супроводжали греків, які були примушені маршувати в бойовій готовості. Королівський намісник Тіссаферн запропонував грекам дальші переговори, щоб усунути підозріння, і просив, щоб вони вислали своїх представників до місця його постою. Коли головний грецький командувач Клеарх, 5 генералів, 20 старшин і 200 вояків прибули до перського табору, на них напали перси і всіх повбивали, а Клеарха відпровадили до короля, де йому відрубали голову. Одному тільки грекові чудом вдалося вийти живим з перського табору і сповістити своїх земляків про цю жахливу подію.

Всіх огорнула розпука. Одначе, знайшлися люди, які отряслися з загального отупіння. Першим був атенець Ксенофонт, який пізніше описав цей похід під назвою „Анабазис". Він не був вояком і прилучився до походу в ролі воєнного кореспондента, щоб побачити нові країни і бути очевидцем великих подій на азійському континенті. Він написав також кілька історичних творів, які запевнили йому визначне місце серед істориків античного світу.

Ксенофонт запросив до себе на пораду кількох старшин і звернувся до них з такими словами:

„Чи ви знаєте, яка буде наша доля, якщо ми потрапимо в руки короля? Він наказав відрубати голову і руки навіть своєму мертвому братові. Які муки приготовить він для нас, — тих, що хотіли його скинути з престола і вбити? Наказ моменту — не марнувати ані хвилини дорогого часу, не думати, що хтось буде нас рятувати. Все це ми мусимо самі зробити. Насамперед ми мусимо поставити нових людей на місце убитих генералів, старшин і підстаршин".

По короткій нараді, коли старшини визначили командантів і запросили їх до себе, Ксенофонт промовив так:

„З того, що сталося на наших очах, є один тільки висновок. Король і Тіссаферн рішили за всяку ціну нас знищити. Наша відповідь повинна бути також одна: ми повинні уdaremнити цей задум і не датися живими в руки варварів. Очі всіх наших вояків звернені на вас. Якщо вони помітять у вас зневіру і безнадійність, вони стануть боягузами. Якщо вони побачать, що ви готуєтеся до опору ворогові, вони виконуватимуть ваші накази. Ви мусите подвоїти свої зусилля і оправдати те довір'я, яким вони вас незабаром обдарують, віддавши свою долю у ваші руки. Ви напевно помітили, якими прибитими є наші вояки. З ними нічого тепер не вдієш. Але якщо вони дізнаються, що знову мають добрих старшин, що вони мають можливість побачити ще Елладу, своїх жінок і дітей, їхній настрій зміниться до невпізнання. Ви знаєте, що дух армії, а не її чисельність, рішає про перемогу".

„ЗАХОДИТЬ СОНЦЕ"!

(Книга глибин сердечних і любови великої)

Як широкі і довгі західні землі України, що були опинилися після Визвольних Змагань під Польщею — скрізь на цих землях у селах і містах лунала бадьора маршова пісня: „Від синього Дону до сивих Карпат"... Особливо любила її пластова молодь — співала в часі мандрівок, у Карпатах, серед широких ланів Поділля, на ріках Прип'яті. Своїм змістом і своєю мелодією припала до серця молоді, але ніхто не знав та ледве чи й дікавився, хто автор цієї пісні — вона стала вже на свій лад народною.

Минали роки, прийшов 1939 рік, знялася друга світова хуртовина, яка й привела до Львова із святого Києва — між сотнями гнаних німцями виселенців і втікачів — чоловіка кремезної будови, присадкуватого, з широким чолом та бистрим і глибоким поглядом — справжнього козацького нащадка. З'явився він одного дня в редакції Українського Видавництва і зайшов до професора Василя Сімовича. Дивлюся збоку — яке ж сердечне вітання! Так вітаються тільки давні близькі знайомі після довгих років розлуки, які ніколи й думки не допускали, що таки доведеться їм ще колись у житті зустрінутися.

Знайомтеся, — каже проф. Сімович, — Олекса Кобець, колишній полонений з царської армії в таборі Фрайштатті — поет, письменник.

І зразу стало ясно: в Фрайштадті проф. Сімович вів національно - педагогічну роботу і там же О. Кобець виявив себе талановитим автором і його вірші друкувалися в виданнях Союзу Визволення України. І пригадалися теж великі спомини — „Записки полоненого" О. Кобця, що вийшли були у Львові перед другою світовою війною (передруком з совєтського видання). І врешті найприємніший для мене момент: О. Кобець приніс декілька своїх поезій для дітей — для журналу „Малі Друзі".

Отак і почалося моє особисте знайомство з О. Кобцем, і так почалася плідна й близька співпраця в ділянці літератури для наших дітей і молоді.

Згодом приніс автор і готову збірку поезій, але видати її вже не пощастило з огляду на воєнні події, але пощастило її разом з іншими цінними рукописами таки врятувати не інакше, а на власних плечах у похідному наплечнику. В повоєнній Німеччині, в „дипівській" дійсності знову зустріч з письменником на першому установчому з'їзді ОПДЛ 1946 р. в таборі Карльсфельді біля Мюнхену. Тут і вручення йому та й іншим авторам урятованих у наплечнику творів.

Знову шляхи скитання, і ось появляється завдяки УНС у 1954 році на американському ґрунті „Веселка", а в ряді її перших співробітників — О. Кобець. І щойно тут, в Америці, приходить розв'язка питання: хто автор пісні нашої юности — „Від синього Дону..." Оце у Боффало святкує українська громада ювілей О. Кобця, а пластова молодь співає ювілятові його ж пісню — співає „Від синього Дону..."

Напевне не знав її автор, живучи в умовах підсовєтської дійсности, що за кордоном — за Збручем його пісня стала наче другим національним гимном.

І ось цю пісню понесла молодь з собою в широкий світ — на чужі континенти і в ній оспівує найсвятіші ідеали нації, як оспівав їх поет в 1917 році у Фрайштадському таборі (пісня появилися вперше в таборовому журналі „Розвага") і яким він незломно вірний посьогодні.

І ось знову чергова зустріч із письменником — не особиста, а з його книгою — сонця і сонячного світла, книгою глибин сердечних і любови великої до вічної весни і краси народу — до дітей і молоді — книга „Сходить сонце". *)

Книга особлива передусім фактом, що фундатором її є залізничний робітник - чорнороб в Америці, Маркіян С. Чорнокосинський, а фундація його поважна, бо видати сьогодні ілюстровану книжку великого формату на 272 сторінки на розкішному папері і дати її на ринок в ціні тільки 3 долярів, — це дійсно великий подвиг. М. С. Чорнокосинський вписав своє ім'я гідно і заслужено на сторінки нашого видавничого руху на еміграції, як приклад глибокого зрозуміння ваги в наших умовах книжки для дітей і молоді.

Сама ж книга — це наче маяк і батькам і дітям. Батькам присвячена цінна вступна стаття проф. д-ра Г. Ващенка — вона подекуди і теорія дитячої літератури і практичний виховний дорадник, дітям же від дошкільного віку до молодечого — присвячені оці десятки віршів, казок і оповідань, що становлять зміст книги. Такі видання появляються рідко і виїмково, але власне виїмкове призначення цієї книги — бути супутником дитині від наймолодших літ до молодости, а насправді на все життя, бо поезії Кобця своїми ідеями і своєю легкою, живою формою залишаться не тільки в пам'яті, а й у серцях на все життя. І книга ця саме на потребу — вона всупереч цій сьогоднішній дитячій і молодечій літературі, що впряжена на рідній землі на службу чужій обманній ідеї московського большевизму — ця книга глибоко християнська і глибоко українська. І цей її характер органічний, сутній і в цьому її глибока вартість.

Книга є занадто велика на газетну рецензію — тут не місце на докладніший її розгляд, але треба сказати, що чи не найвищого майстерства досягнув автор у довшій казці - поемі „Був собі Дід та Баба"... Казка - сміховинка — це, мабуть, той жанр, якому повинен був себе в першу чергу присвятити автор, і якщо він це зробить ще й тепер, то наша дитяча література напевно дістане чергову перлину, якими є в нашій дитячій літературі Франкова „Ріпка" і „Переполох" Заводовича. Коли ж іде про його прозу, то оповідання „Христова ялинка" повинна бути одним із тих творів, що складуть зміст вибраної збірки нашої дитячої літератури в перекладі на англійську чи інші мови і в ній стати своєрідним актом обвинувачення за „щасливе, радісне дитинство" в умовах життя української дитини в підсовєтській дійсності. А й окреме видання „Христової ялинки" англійською мовою було б сьогодні дуже актуальне.

Треба теж сказати, що не всі вірші О. Кобця будуть зрозумілі молодшим чи старшим дітям, бо часто вони своєю тематикою сягають у невідомий їм минулий побут — життя нашого народу, і тут потрібна допомога батьків. Потрібна ця допомога і для вияснення ряду слів та форм, але сьогодні це невідмовна конечність — спільне читання книжки і дітьми і батьками, чи бодай консультація. Не бракує в книжці й деяких огріхів, як ось називна форма замість кличної у рядку: „І шляхи до тебе, тихий Канів (у вірші „Поклін Тобі, Тарасе"). Тут „аж просяться": І шляхи туди, де тихий Канів... Іншими словами, таки перед друком варто було провести остаточну редакцію. Але — це тільки огріхи.

„Сходить сонце" — багата змістом книга, книга глибин сердечних і любови великої. І книга, що її поява, дякуючи фундаторові М. С. Чорнокосинському, кличе до таких же появ творів інших наших дитячих письменників теж дякуючи черговим фундаторам. Автори і їх готові твори-збірки ждуть в архіві ОПДЛ на своїх меценатів - фундаторів.

У цьому, 1962 році минає 50-ліття першого літературного виступу О. Кобця оповіданням „Під новий рік" в київській „Раді" в 1912 році. **)

Отож поява „Сходить сонце" — це чи не найцінніший ювілейний дарунок автора нашим дітям, а авторові — дарунок від фундатора М. С. Чорнокосинського. А оця коротка нотатка - рецензія хай буде у це 50-річчя моїм привітанням і авторові, і його видавцеві.

Б. Гошовський

*) О. Кобець: „Сходить сонце"! Українським дітям і молоді декляматор-читанка (поезії, казки, оповідання). Об'єднання Українських Письменників „Слово", Ню Йорк 1961, формат 6½×9½ інча. Сторін 272.

**) У книжці „Український літопис" за ред. проф. Д. Білецького, вид. Осередку Української Культури у Вінніпегу, 1950, поданий рік народження О. Кобця 28 березня 1892 і, спираючись на цій даті, „Веселка" привітала письменника з 70-річчям. Виявляється, що О. Кобець народжений насправді цього ж дня, але 1889, себто за ним уже понад 70 років. Затеж можна вітати його з 50-річчям літературної праці і бажати дальших творчих успіхів!

ОЦІНКА ГОСТИНИ КИЇВСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

рахуватися з цією еміграцією: після убивства Бандери появлялись вже два українські ансамблі з України в Европі. Хрущов під час свого перебування в ЗДА особисто відчув існування української еміграції в Америці. Пригадавши знаку попередніх культурних осягів в Україні, дискутант назвав Вірського „дитиною догеперішніх мистецьких надбань".

Роман Моц наводив факти й докази упослідження української культури в Україні в порівнянні з російською — в ділянках музики, театру, співу й балету.

Мирослав Лабунька ствердив, що всі однозгідні щодо мистецької сторінки балету, але розбіжні в оцінці політичного значення його виступів. Більшість українців в ЗДА і Канаді є проти культурного обміну, вважаючи, що цей обмін — засіб для осягнення агентурних цілей. Це неправильно, бо агентурна робота велася і вестиметься без мистецьких ансамблів. Нерозумні або й провокативні запити різних наших людців у розмовах з членами балету Вірського пояснює М. Лабунька поганим розумінням гасла, що всі емігранти є амбасадорами української справи. Тому й народилися аматорські „амбасадори", які компромітують українство.

Інж. А. Гудовський зацитував канадійську газету, яка з лайкою накинулась на Вірського і „скакунів", протиставляючи їм український нарід, який, мовляв, „розплатиться з вірськими, що сидять на теплих посадах". Чи маємо право — запитав він — відмовлятися від усіх діячів культури в Україні? Що залишиться, якщо вони зникнуть? Він критикував становище УККА, виявлене в одній заяві проти культурного обміну.

Е. Стахів пригадав, що ансамбль київських танцюристів під проводом Вірського мав приїхати вже два роки тому. Невідомо, чи не хотів його приїзду Юрок, чи хтось із членів комісії, яка устійнює програму культурного обміну — москалів чи американців. Він звернув увагу на мішаний національний склад ансамблю, який, проте, виступав, як цілість, як українська культурна репрезентація.

В. Новицький признав правду Й. Гірнякові, що розкласти еміграції Хрущову не вдалося, але правдою є те, що еміграція має поганий провід. Таврував становище еміґрантів, які знецінюють все те, що твориться в Україні.

Інж. Колтунюк пригадав, що широка публіка хоче „хліба і видовищ": самі люди хочуть якнайбільше таких культурних ансамблів. Годі закидати ансамблеві чи Вірському невідповідний добір танків, занадто велику одностайність з гопаками, два російські танки. Сам Юрок вибирав усі танки.

І. Лисяк-Рудницький звернув увагу на те, що успіх хору Кошиця полягав у великій мірі в новизні, якою була народно-побутова екзотика. Нині це вже не новина. До інтелігентної публіки промовляла не акробатика танців, а ліричні точки. З того ансамблю не було ані великої політичної користи, ані шкоди. Правдою є, що його виступи причинились до популяризації самого українського імени. Хто боїться, що такі виступи можуть розкласти еміграцію, той дає поганий доказ власного психічного стану. Внаслідок політики Москви духове обличчя сучасної України є глибоко провінційне. Подорож ансамблю за кордон дала змогу його членам дихнути свіжим повітрям Заходу. Вдаватись у політичні розмови з членами балету — взагалі немудро, бож і американські балетниці ледве чи розуміють щось з політики.

Оленка Заклинська є проти знецінювання інтелектуального рівня членів балету, особливо балетмайстрів.

Й. Гірняк у своїй відповіді підтримував твердження, що найбільші зусилля еміграції повинні йти на добро культури. Коли ні зброя, ні політика не виборюють волі — може це зробити культура.

І. Кедрин, який проводив вечором, у кінцевому слові ствердив, що наші люди в ЗДА й Канаді правильно поставились до київського ансамблю: чітко відрізнили мистців, творців культури та сірих українських людей від політичного режиму. Виявилось теж, що не тільки від еміґрантів залежить нав'язування контакту з прибуваючими українськими культурниками: в даному випадку московські емведисти не давали ніякої свободи рухів членам балету, не допускали до них, контролювали кожну розмову і зустріч. Кедрин заперечував, начебто була якась політична користь з виступів хору Кошиця на міжнародному ґрунті, бо саме в 20 і 30-их р.р. прийшли найгірші для України рішення західних альянтів. Мистецькі ансамблі можуть мати найкращу критику, можуть робити пропаганду імени, але не впливають на політичні рішення, які керуються іншими критеріями.

І. К.

ЛМКлюб у Філядельфії обрав нову Управу

Філядельфія. — В суботу 23 червня ц. р. відбулись Загальні Збори літературно-мистецького Клюбу, на яких, після звітування, обрано нову Управу. Докеперішній голова, Володимир Дорошенко, зрікся дальшого кандидування з уваги на свій вік і через акламацію обрано його почесним головою Клюбу. Його доперішнього заступника, д-ра Володимира Рудницького, обрано на голову, а Івана Коровицького на заст. голови. Членами Управи стали: Марія Струтинська, Стефанія Соневицька, Уля Черняхівська, і Юрій Левицький. Контрольна Комісія: Петро Мегик — голова, і Ірина Ільницька та Вол. Шипракевич — члени, а Лідія Бурачинська заступниця. Товариський Суд: Д-р Данило Богачевський — голова та Іван Струк, Михайлина Чайковська і Макар Капдистий — члени.

● В столиці Південного В'єтнаму численна американська колонія, зміркувавши, що війна проти комуністичних партизанів потриває ще дуже довго, намагається упріємнити собі життя: збудовано велетенський басейн, власну радіостанцію, дитячий садок і середню школу, велику круглоплю та майдан на „пікніки". Зате американцям у Сайгоні не вільно танцювати, так само, як в'єтнамцям, яким заборонено це окремим декретом.

Відбулася П'ята Велика Рада пластових сеньйорів

П'ята з черги Велика Рада Сеньйорів відбулася при участі сотки пластунів - сеньйорів із ЗДА та Канади в Бофало в днях 9 і 10 червня ц. р. У Раді взяли участь крім проводу УПС в повному числі під проводом голови пл. сен. Г. Бобкова, голова ГПР пл. сен. Я. Гладкий, голова ГПВ пл. сен. О. Войчук та члени ГПВ, як також голови КПС в ЗДА і Канаді пл. сен. О. Кузьмович і О. Тарнавський зі своїми співробітниками.

Перед початком Ради присутні зібралися на кладовищі Лакаванна на могилі Начального Пластуна, Сірого Лева та Його Дружини, де було відправлено Поминальне Богослуження в присутності найближчої родини Покійних. Панахиду попередало зложення вінка на могилі головою УПС в асисті крайових голов УПС із ЗДА і Канади, в. о. курінного 1-го Куреня УПС, провідника ОП УСП і станичного Бофало та трьох сеньйорок. Після жалібної відправи учасники Великої Ради розпочали свої ділові наради в шкільній авдиторії української греко - католицької школи в Бофало. Великий портрет Начального Пластуна, роботи мистця А. Борачка, прибраний квітами та слово Начального Пластуна записане на стрічці із останньої конференції УПС, на якій був Покійний, що його присутні вислухали на початку нарад стоячи, підкреслювали духову зв'язь пластунів сеньйорів із Покійним Начальним Пластуном Сірим Левом та їхній пієтизм і вірність Його заповітові.

У центрі Великої Ради стояв широкий панель на тему: „УПС поза межами Рідного Краю", в якому взяло участь шість панелістів, які порушували поодинокі проблеми а це: пл. сен. Р. Сенчук з Вінніпеґу: „УПС й організоване українське життя поза межами Рідного Краю", пл. сен. Ф. Любінецька з Дітройту: „Специфічні завдання сеньйорки під сучасну пору", пл. сен. Р. Копач з Торонта: „Внутрішня сеньйорська проблематика", пл. сен. д-р Т. Самотулка з Принстону: „До питання психологічних основ пластового сеньйорату", пл. сен. М. Костко з Пассейку: „УПС і середовище нашого поселення та його відношення до суспільно - громадського життя", пл. сен. А. Міляннич з Ню Йорку: „Завдання Матірніх Куренів в УПС" та пл. сен. Т. Дурбак з Нюарку: „Сеньйори й три виховні Улади Пласту".

Великою Радою проводила президія, яку очолив пл. сен. М. Раковський. Заступником був пл. сен. О. Тарнавський і секретарювали пл. сен. Л. Хрплива та пл. сен. В. Вишневський.

У вислідi панелю та широкої дискусії над поодинокими проблемами Велика Рада схвалила ряд актуальних резолюцій для підкреслення великих виховних та громадських завдань які стоять перед членами сеньйорату. Одним з найбільше актуальних завдань являється перед загалом сеньйорату включення у допомогову акцію для вдержання відповідного позему життя наукового центру в Сарселю і в цьому напрямі іде вже відповідна конкретна праця на терені ЗДА і Канади.

З діяльности Денверської групи УВАН

Крім звичайної дослідчої праці в межах української науки Денверська Група УВАН у ЗДА влаштовує засідання з ціллю нав'язання контактів з американським науково - організаційним світом.

Таке зібрання відбулося в Денвері 12 травня, на якому пані Е. Луїс (секретарка Культурно - Освітньої Ради Денверської метрополії), Н. Скатт (координаторка праць з групами читачів в Денв. Публ. Бібліотеці) та Р. Райт (керівничка секції літератури й мовознавства Денв. Публ. Бібліотеки) виголосили в англійській мові збірну доповідь на тему: „Нове обличчя публічної бібліотеки".

В зразково опрацьованій і оригінально представленій доповіді вони поінформували присутніх про досягнення та методи, вживані в діяльності новітньої публічної бібліотеки. Зокрема узгляднили американські обставини та свій довголітній досвід в цій ділянці. Ілюстрували доповідь живими прикладами з діяльности Денверської Публічної Бібліотеки, яка, на їх думку, належить до таких, що ведуть перед серед того роду суспільно - освітніх установ.

В своєму рефераті доповідачки дали огляд адміністративного устрою бібліотеки, всілякого роду технічних уряджень, з будинком включно, в новітніх публічних бібліотеках. Все це усправнює і цілком змінює дотеперішню поточну працю публічної бібліотеки. Одночасно це дає змогу поширити й досконало провадити інформаційно-педагогічну діяльність публічної бібліотеки.

Новітня публічна бібліотека є нині важливою складною частиною суспільного життя. Кожна зміна в житті суспільства впливає на діяльність публічної бібліотеки. Новітня публічна бібліотека обслуговує всіх без різниці. Це її відрізняє від інших-спеціяльних бібліотек. Публічна бібліотека вийшла поза свої мури, наближаючи всілякими способами книжку до читача. Вона окружила себе низкою споріднених установ, допоміжних в її діяльності. До таких належать, напр., Товариства Приятелів Бібліотеки, Бібліографічні Інститути, Культурно - Освітні Ради даного міста, різні науково-дослідчі відділи, як, напр., в Денверській Публічній Бібліотеці: Департамент Історії Західньої Америки, Осередок Консервації Документів, Депозиторіум конґресових документів ЗДА, тощо. Тісна й скоординована співпраця комплексу цих установ, на чолі з публічною бібліотекою, дає змогу якнайкраще обслужити всілякого роду індивідуальних і групових читачів. Мається на меті, щоб якслід поінформований у всіх справах читач - громадянин міг належно розуміти й розв'язувати складні проблеми нашого часу.

Доповідь була доповнена фільмом з поточного життя взірцевої публічної бібліотеки в Брукліні, Н. Й.

Доповідь мала подвійну мету: зорієнтувати присутніх в діяльності новітньої публічної бібліотеки та заохотити їх до більш інтенсивного користання з цих удогіднень.

Змістовна й цікава доповідь враз із фільмом викликала значне зацікавлення серед присутніх. З-поміж 34 присутніх на засіданні — 5 осіб публічно взяли участь в її обговоренні, не кажучи про жваві взаємні інформаційні розмови в кулуарах.

Тому влучно схарактеризував це засідання голова зборів д-р Б. Винар, підводячи його підсумки, як „першу й корисну зустріч українських і американських бібліотекарів на терені Денверу".

Л. Б.

Свято Матері СУА в Ню Йорку

Заходом 1-го Відділу Союзу Українок Америки влаштовано в Ню Йорку 12-го травня традиційне Свято Матері з добре підготованою програмою. Крім членок прибули теж запрошені гості. Свято відкрила голова Відділу п. К. Пелешок і попросила до проводу голову контрольної комісії п. М. Головей. Добре опрацьований реферат про ролю матері в родині та суспільстві, виголосила п. К. Пелешок, вирізнюючи долю української матері - страдальниці від долі щасливих матерей державних націй. Потім слідували декламації дітей а саме: Стахів Лариси, Зимної Петрусі й Христі, Рудика Володимира, Бабяк Ніни, Чуми Наталки, Гой Марії, Лозинського Аскольда, Палюх Ігоря, Іванусі Христини та трирічного Юрчика Гоя. Фортепіянове сольо виконала Х. Зимна. За смачну перекуску під час свята належиться спеціяльна подяка паням членкиням. В дружній та приємній атмосфері проведено це свято.

М. Л.

Айзенгавер гостро критикує економічну політику уряду

Вашингтон. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер, промовляючи на прийнятті для придбання фондів на республіканську виборчу кампанію в готелі Шератон Парк, гостро критикував економічну політику президента Кеннеді, який робить часті помилки, чим зменшує довір'я до економіки і в цій країні і закордоном. Айзенгавер вказав на те, що економіка втратила стабільність, ціни на акції впали, спричинивши більйонові витрати тих, які вклали там свої інвестиції; в країні є „постійне безробіття, хоч були інакші обіцянки під час виборчої кампанії". І надалі не є збалянсований платничий бюджет із закордоном, і золото відпливає із ЗДА; цей стан ще погіршиться, коли не буде зміни. Але на зміну не заноситься, казав колишній президент, бо уряд збільшує федеральний бюджет, обіцяючи одночасно зменшити податки від 1-го січня 1963. „Це справжній політичний рай", — казав Айзенгавер, бо „як тільки дістанемо такий уряд, що зуміє швидко видавати федеральні фонди, то одночасно зможемо і позбутися податків". Айзенгавер покликувався на американську історію, яка вчить про те, що американські уряди і американський нарід завжди платив свої борги і старався про те, щоб були збалянсовані бюджети, а дефіцит можливий був тільки під час війни або іншого нещастя. Колишній президент виступив проти медичної опіки для старших в рямках соціяльного забезпечення, тому, що вона була б обов'язкова для всіх. Айзенгавер є за приватну ініціятиву в економіці, і тому він є проти урядової фармерської програми, і хвалив Конґрес за те, що її відкинув. Айзенгавер закликав виборців, щоб вибрали цього року республіканський Конґрес, в першу чергу, щоб здобули контролю над Палатою Репрезентантів. „Республіканці, казав Айзенгавер, стараються зробити більше для цієї країни, а не для себе". Колишній президент пригадав те, що недавно представник державного департаменту домагався, щоб не вживати слова „перемога", щоб не дразнити комуністів. „Але я, і гадаю, що і всі республіканці, ще й тепер любило це слово". Айзенгавер закликав республіканців повести всебічно підготовану виборчу кампанію, а тоді „напевно буде наша перемога в 1962, а пізніше і в 1964 році". Промова Айзенгавера викликала здивування головним чином тому, що він пропонує зменшити видатки на оборону. Голова Палатної Комісії Військових Справ конґресмен Дж. Мегон сказав, що зменшення видатків на оборону означало б, що ЗДА не думають про перемогу. За $50 більйоновий бюджет на оборону голосували цього року і республіканці і демократи. Тільки сенатор демократ Вілліям Проксмаєр заявив, що треба б передискутувати кожний пункт у військовому бюджеті і побачити, що можна б зменшити.

Микола Шандровський

(Посмертна згадка)

Дня 7-го квітня 1962 р. помер в лікарні в Куртис Бей, Мд., після короткої недуги серця бл. п. Микола Шандровський, довголітній член та колишній секретар Б-ва св. Михаїла — 55 Відділ УНСоюзу в Балтиморі, Куртис Бей, Мд., на 67 році життя.

Він народився 1895 р. в Кайданові, пов. Бучач, Західня Україна. Вже змалку відзначався він великою рухливістю та охотою до громадської праці. 16-літнім юнаком він виемігрував до ЗДА та замешкав у свого брата бл. п. Олександра, а вже в рік після того вступив до УНСоюзу. Захоплений союзовою ідеєю та вповні оцінюючи її важливість для української спільноти, став зразу ревним і успішним союзовим працівником. Згодом був обраний на пост відділового секретаря, який дуже успішно виконував на протязі довгих літ, спричиняючися до розвитку 55 Відділу.

Брав він чинну участь і в інших ділянках громадського життя. Як зразковий парафіянин св. Петра і Павла, дбав про її розвій. В часі приїзду вався ними та помагав кожній новоприбулій родині, де і чим тільки зміг. Після заснування його старанням Відділу УККА був обраний на його голову.

Свою відданість народній справі виявляв не тільки чинною участю в громадсько-суспільній праці, але також своєю щедрою жертвенністю на народні цілі. Між іншим жертвував на побудову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні суму дол. 100.

Був також активним членом 14 Відділу ООЧСУ та ревно підтримував Визвольний Фронт своєю працею і пожертвами.

Покійний залишив у смутку сина Івана, дочку Марію і внуків та сестру Анну Олійник з Нюарку, Н. Дж.

Похорон відбувся 11-го квітня з похоронного дому до церкви св. Михаїла в Балтиморі, а звідти на цвинтар св. Хреста в Брукліні, Мд. Хоч це був звичайний, робочий день, то крім всієї родини прибуло дуже багато приятелів, односельчан, а головно союзовців, які зі щирим жалем супроводили Покійного в Його останній дорозі.

Спи, Любий Друже, спокійно. Нехай гостинна Земля Американська буде легкою Тобе.

А. Щадин
секретар 55 Відділу УНС

У ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ ЗГИНУЛО ЗНОВУ 112 ОСІБ

Париж. — Французький пасажирський літак - джет типу „Боінг 707", розбився в минулу п'ятницю, 22-го червня, коли він серед хуртовини знизився для приземлення на летовищі в Ле Райзе, на острові Ґваделюпа в Західній Індії. Літак зачепив за дерева, впав і загорівся. Згинули всі 102 пасажири плюс 10 осіб залоги. Летак летів з Парижу почерез Лісбону в Португалії і Азори до Сантіяґо в Чіле. Всі пасажири були південними американцями. 3-го червня ц. р. на летовищі під Парижем розбився літак того самого типу, при чому згинули 122 американці, здебільша культурні діячі з міста Атлянти в Джорджії.

ТАРЗАН, ч. 4861. Під селом канібалів.

JOHN WILLIAMS HAS APPEALED TO THE APE-MAN FOR HELP IN FINDING DAVID STEEL, AN ESCAPED CONVICT WHO ABDUCTED WILLIAMS' WIFE
THE WHOLE TROUPE STRUCK OUT FOR UGAMBI CANNIBAL COUNTRY--
BUT THE BEASTS OF TARZAN SOON LAGGED BEHIND WHEN THEY BECAME DISTRACTED BY OTHER INTERESTS.
THUS, AT THE DAY'S END, THE LONE TRAVELERS APPROACHED A SMALL VILLAGE. "WE CAN REST HERE," SAID TARZAN, "AND PERHAPS GET INFORMATION."

Джан Вілліямс просив мавполюда про допомогу в знайденні Дейвіда Стіла, в'язня-втікача, який викрав жінку Вілліямса.

Ціла група прямувала до канібальської країни Уґамбі...

Але Тарзанові тварини залишилися позаду, коли їхню увагу притягали інші інтереси.

І так, коли кінчався день, осамітнені мандрівники зближалися до малого села. — Ми можемо тут відпочити, — сказав Тарзан, і, можливо, дістанемо якусь інформацію.